

Bible Society, тамъ се печаталъ и българския прѣводъ на Gallaudet's „Child's book on the soul“ (книга върху душата за дѣцата). Списание то Любословіе е нарѣчено на английски Philology (вж. *Talvi, Historical view etc.*) New York, 1850, p. 146).

Българското пробуждане между сливенскитѣ дѣвици.

За българката въобще малко е писано. Ние нищо не знаемъ, на примѣръ, за нейния интелектуаленъ развой прѣди падането на царството ни подъ турцитѣ. Колкото се отнася до миналото ѝ като учителка, то е свързано съ нейното калугерство по мѣнастиритѣ. Но едно е безспорно, че българката спроти българина повече е отстоявала на външни влияния и по-голѣма патриотка е била отъ него. Тогазъ, когато мнозина българи сж се потурчвали доброволно или силомъ, за българката често се пѣе въ пѣсни за нейната упоритостъ въ приемане на „чужда вѣра“, и даже когато неизбѣжно е била докарвана въ харемъ, тя пакъ умираше като „христианка“. Колкото се отнася до езика ни, то смѣло можемъ каза, че подържането неговата цѣлостъ прѣзъ толкова години се дължи главно на *българската майка*. Българката, като стопанка и по тѣсно свързана съ дома, разполагала е при това съ по-голѣма багажъ отъ думи, нежели българина. Въ Влашко намѣрихме майки — потомци на сливенци, които сж си запазили напълно сливенския диалектъ, маниеръ на живѣне, стопанство и т. н., а при това нѣкои отъ тѣхъ сж дѣщери на бащи — ромѣнци, когато пѣкъ синоветѣ имъ — въ противовѣсъ на дѣщеритѣ, бидейки не тѣй тѣсно и постоянно свързани съ дома си, не знаятъ български. Българката майка е заслужила много повече отъ българина, като проводница на епоса и на традициитѣ. Едно обстойно проучване на бита ѝ прѣзъ робството ни ще изтъкне още по-краснорѣчиво нейната безшумна, но затова пѣкъ завидна роль по пжтя на крѣпенето ни като народъ и по тоя на самото ни възраждане.

За учителки въ Сливенъ прѣди началото на XIX-я вѣкъ нищо не се чува. Такива не ще е имало, освѣнъ като калугерки и то въ много тѣсни рамки на просвѣтителна дѣйностъ. Като най-стара учителка въ Сливенъ се посочва майката на Сава Доброплодни, *Х. Грандафила*, която си придобила образованието въ женскитѣ мѣнастири и учителствувала въ дома си заедно съ мжжа си Х. Илия (около 1815). Подолу ще се види, че едни отъ първитѣ учителки въ Сливенъ слѣдъ 1830 г. сж били сжщо мѣнастирски възпитаници и то калугерки. Нѣкои отъ сливенскитѣ, раждани прѣди 1830 г., които сж знаели нѣщо отъ „словесно,“ сж били или ученички